



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones  
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

12 De Doctoribus.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

*Utrum melius faciat qui consentit electioni canonice de se facta, quam qui eam recusat.*

22. q. 87. ar. 1. ad 1. 3. & ar. 2. o. 2. 4. d. 19. ar. 4. ad 4.

**A**D SECVNDVM sic proceditur. Videtur quod melius faciat qui consentit electioni canonice de se facta, quam qui eam recusat. Dicit enim Gregor. 12. moral. Potestas cum percipitur non ex libidine amanda est: sed quando aliquis per canonicam electionem episcopalem dignitatem adipiscitur, non percipit eam ex libidine. ergo debet eam amare. non ergo debet eam recusare.

**S**ED CONTRA est, quod Greg. dicit 28. moral. quod prelatio per meliorem intentionem fugienda est.

**R**ESPOND. Dicendum, quod in eo qui electioni canonice de se facta consentit, considerari precipue debet quid intendit. Si enim intendit aliquid temporale, puta honorem, diuitias, excutere se a iugo religionis, aut aliquid huiusmodi, manifestum est quod est praua intentio, unde melius faceret si non assentiret: si autem intendit profectum ecclesie, sic planum est quod bona est intentio. Unde Aug. dicit 19. de ciuit. Dei. In actione non amandus est honor in hac vita, siue potentia, sed opus ipsum si recte atque utiliter sit, id est, ut valeat ad salutem subditorum. Et inducit illud Apostoli quod habetur 1. ad Thi. 3.

Si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Sed tamen sciendum est, quod ad hoc opus maxima requiritur idoneitas, quia ut Greg. dicit in pastor. Tantum actionem populi debet actio transeendere presulis, quantum distare solet a grege vita pastoris, ad quod humana fragilitas secundum proprias vires sufficiens non est, secundum illud Apostoli 2. ad Cor. 3. Et ad hanc quis tam idoneus? sed tamen ex auxilio gratie diuine homines idonei & sufficientes redduntur, sicut ipse postmodum subdit. Idoneos nos fecit ministros noui testamenti. Potest ergo aliquis laudabiliter considerans proprium defectum, ex humilitate officium prelationis recusare. sicut Iere. dicit. Nescio loqui, quia puer ego sum: potest etiam laudabiliter consentire ex charitate fraterna, ut salutem proximorum procuraret, sicut Esaias qui dicit. Ecce ego, mitte me. Sed sicut Greg. dicit in pastor. In utroque est subtiliter intuentum, quia & is qui recusauit, plene non restitit: & is qui mitti voluit, ante se per altaris calculum purgatum vidit. ne aut non purgatus adire quisque sacra ministeria audeat: aut que superna gratia elegit sub humilitatis specie supernae dispositioni contradicat. Quia ergo valde difficile est purgatum se quemlibet posse agnoscere, prelationis officium tutius declinatur, non tamen pertinaciter, cum ad suscipiendum hoc superna voluntas agnoscitur.

**A**D PRIMVM ergo dicendum, quod illud verbum Greg. non debet sic intelligi. Potestas cum ex libidine percipitur, amanda est: sed ita, Potestas cum percipitur, non est amanda ex libidine: subdit enim, Sed ex longanimitate toleranda.

**A**D SECVNDVM dicendum, quod melior est intentio prelationem fugientium secundum proprium desiderium, dummodo non adsit necessitas ex parte imponentis hoc onus. Unde Aug. dicit 19. de ciuit. Dei. Superior locus, sine quo populus regi non potest, & si ita teneatur ut decet, tamen indecenter appetitur. Otium enim sanctum quaerit charitas veritatis, negotium iustum suscipit necessitas charitatis.

*Utrum prelati qui dat beneficium alicui suo consanguineo, ut exaltet, simoniam committat.*

**C**IRCA tertium sic proceditur. Videtur quod prelati, qui dat beneficium ecclesiasticum alicui suo consanguineo, vel amico, ut alij eius consanguinei exaltentur, simoniam committat. Est enim simonia studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, aut spiritali annexum: sed in casu predicto videtur esse emptio, & venditio, in quibus est liberalitas. hic autem hoc speratur, ut liberaliter recompenset. ergo est ibi simonia.

**S**ED CONTRA est, quod Esaias 33. super illud, Beatus qui excutit manus suas ab omni manere, dicit glo. quod triplex est manus, a manu, a lingua, ab obsequio, quorum nullum est in proposito casu. ergo non est ibi simonia.

**R**ESPOND. Dicendum, quod cum simonia circa emptionem, & venditionem consistat, hic distinguendum videtur, quia si prelati intendit obligare eum cui dat beneficium ecclesiasticum ad aliquam recompensationem faciendam sibi, vel suis consanguineis, intentio simonica est: intendit enim quandam tacitam venditionem. Si vero non intendat eum obligare, sed intendat, quod ille sibi, vel sua propria sponte temporaliter recompenset, est quidem praua intentio, & carnalis, sed non simonica.

**A**D PRIMVM ergo dicendum, quod secundum Philosopho. in 4. Ethico. Liberalitas non est circa quemlibet usum pecunie, sed est circa dationes, & sumptus, simonia autem est circa emptionem, & venditionem.

QVAESTIO XII.

**D**EINDE circa doctores quae sita sunt duo. **Q**uod primo, Si doctor semper praedicauit, aut docuit principaliter propter inanem gloriam, utrum habeat aureolam, si in morte poeniteat. **Q**uod secundo, Utrum si ex doctrina alicuius doctoris aliqui reuocentur a meliori bono, utrum ille doctor teneatur illam doctrinam reuocare.

ARTICVLVS XXIII.

*Utrum ille qui semper propter inanem gloriam docuit, per poenitentiam aureolam recuperet.*

**A**D PRIMVM sic procedebatur. Videtur quod ille qui semper propter inanem gloriam docuit, per poenitentiam aureolam recuperet. Aureola, n. doctrinae debetur fructus, scilicet conuersioni fidelium, sicut illud ad Phil. 3. Gaudium meum, & corona mea: sed potuit contingere, quod ex praedicatione eius, qui propter inanem gloriam principaliter praedicauit, secutus est fructus conuersionis fidelium, ergo si poeniteat, debetur ei aureola.

**Q**uod praeterea, sicut virginitati debetur aureola, ita & doctrinae: sed si illa quae cum virgo sit carne, mentem tamen est corrupta, poenitentiam agit, recuperat aureolam. ergo pari ratione, & doctor qui propter inanem gloriam praedicauit.

**S**ED CONTRA est, quod opera mortua per poenitentiam non reuiuiscunt: sed opera istius doctoris propter inanem gloriam praedicantis fuerant mortua, id est, cum peccato facta. ergo non reuiuiscunt per poeni-

penitentiam ad primum consequendum.

RESPON. Dicendum, qd cum aureola importet quandam singularem excellentiam premij, necesse est, qd presupponat auream, sicut copariuus presupponit posituum, & hoc figuratur Exo. 25. vbi dicitur. Facies super coronam auream, altera aureolam: & ideo qui non meretur auream, id est, primum essentiale, non meretur aureolam: qui autem propter inanem gloriam operantur, non merentur primum essentiale, quia receperunt mercedem suam, vt dicitur Matth. 6. vnde nec merentur aureolam. Penitentia autem restituit homini premia prius habita, non autem conferit ei ea, quae non habuit, nisi in quantum ipse motus penitentiae est meritum. vnde talis non meretur aureolam.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd conuersioni fidelium debetur aureola praesupposito merito essentialis premij in eo, qui praedicauit, alioquin locum habet, quod dicitur Matth. 16. Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, animae vero suae detrimentum patitur.

AD SECUNDUM dicendum, qd aureola virginitatis debetur integritati carnis, quae manet post penitentiam, & ideo debetur virgini poenitenti aureola: sed aureola doctrinae debetur actui doctoris qd transit, & ideo post penitentiam non debetur aureola doctori, nisi actus retineretur.

ARTICVLVS XXV.

Verum si per doctrinam alicuius aliqui retrahantur a meliori bono, ille teneatur suam doctrinam reuocare.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur qd si per doctrinam alicuius aliqui retrahantur a meliori bono, qd ille teneatur suam doctrinam reuocare. Talis n. doctor in sua doctrina facit scandalum actuum, quia doctor informat intellectum, intellexit autem informat affectum, & per consequens actum: sed si scandalum actuum tenetur quilibet remouere, ergo talis doctor tenetur suam doctrinam reuocare. Præterea. Spirituales sunt temporalibus potiora: sed in temporalibus, vt August. dicit, non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. ergo multo magis doctori, qui facit damnum in spiritualibus, non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, quod fit per reuocationem doctrinae.

SED CONTRA est, qd Greg. dicit, Veritas non est dimittenda propter scandalum.

RESPON. Dicendum, qd hic distinguendum videtur. Si enim doctor doceat falsam doctrinam, tenetur eam modis omnibus reuocare, & maxime si ex ea spirituale damnum sequatur. Si vero doceat veram doctrinam, potest ex ea sequi detrimentum spirituale in auditoribus dupliciter. Vno modo ex defectu ipsius qui docet, vno modo quia doctrinam subtilem, & altam proponeret rudibus, qui non essent illius doctrinae capaces, qui ex hoc detrimentum salutis incurreret, contra exemplum Apostoli, qui dicit 1. ad Corinth. 3. Tamquam paruulis in Christo lac potum dedi vobis, non escam. Alio modo, quia confuse, & inordinate proponit non praefrens maiora minoribus contra id, qd Greg. dicit in Pastoral. Sic laudanda sunt bona summa, ne despiciantur vltima: sic nutrienda sunt bona vltima, ne dum sufficere creduntur, nequaquam tendatur ad summa, & in his casibus tenetur doctor ex cuius doctrina dānū spirituale accidit, contra hoc damnū remediū ponere, in quantum potest, exponendo saltem doctrinam suā. Alio modo potest contingere ex defectu

A aliorum, puta, si aliqui dicēdo aliqua erronea inducerent homines ad aliquam religionē, vt pote, si dicerent, qd quicumq; intrat talē religionē, statim erit aequalis meriti sicut Beatus Petrus. Et in hoc casu nō tenetur cessare a sua doctrina: intrare enim religionē propter errorē nō est bonum. Vnde sic non retrahit hoīes a meliori bono talis doctor, & hoc est quod Greg. dicit in Pastoral. Sicur in eaura locutio in errorem protrahit, ita indiscretum silentium eos qui erudiri poterant, in errorem derelinquit. ¶ Et per hoc patet responsio ad obiecta.

QV AESTIO XIII.

B ENDE circa religiosos quaesita sunt duo. ¶ Primo, Vtrum religiosi teneantur patienter tolerare iniurias sibi factas.

¶ Secundo, Vtrum ille qui iurat se non intraturum religionem, possit licite religionem intrare.

ARTICVLVS XXVI.

Vtrum religiosi debeant tolerare suos impugnatores.

CIRCA primum sic proceditur. Videtur qd religiosi nō debeant tolerare suos impugnatores. In impugnatione enim perfectōri virorum Deus impugnatur, vnde Dñs Saulo persequēti discipulos Christi dixit Actuum 9. Saule Saule quid me persequeris? sed perfecti viri non debent impugnatores Dei tolerare, ergo neque impugnatores proprios. ¶ Præterea. Quilibet perfectus debet obuiare his quae statui perfectionis prauidicant, vnde Apostolus dicit 2. ad Corinth. 6. Vt non vituperetur ministerium nostrum: sed per hoc quod perfecti impugnantur, statui perfectionis derogatur, ergo perfecti viri non debent tolerare suos impugnatores.

SED CONTRA est, quod Greg. dicit. Non sumus perfecti, si aliorū inordinationes ferre nō possumus.

RESPON. Dicendum, qd perfecti viri dupliciter impugnantur. Vno quidem modo quantum ad personas proprias, vt pote cum inferuntur eis iniuriae personales. Alio modo possunt impugnantur quantum ad statum eorum, vt puta, cum aliquis verbis, vel factis perfectionis statui derogat, & haec duo iunguntur lac. 2. Nonne diuites per potentiam opprimunt vos, quod pertinet ad personales iniurias. Nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod inuocatum est super vos? quod pertinet ad religionem, vel statum. In iniurijs ergo personalibus decet perfectos viros esse maxime patientes, vt sint etiam parati plura sufferre, secundum illud Matthaei 5. Si quis percusserit in dextra maxilla, præbe ei alteram. Statum vero suum impugnant, nō debēt pati, quantum resistere possunt, hoc enim vergeret in iniuriā Dei: vnde contra quosdam dicitur Ezech. 14. Non ascendisti ex aduerso, nec opposuisti vos murum pro domo Israel. Et ideo Dominus iniurias quae contra humanitatem eius inferebantur, patienter tolerauit, sicut cum ludaei dicebant. Ecce homo vorax, & potator vini, vt habetur Matthaei 6. & sicut diabolus dixit ei. Mitte te deorsum, quod videbatur ad propriam iniuriam pertinere: sed iniurias Dei non tolerabat, vnde Pharisaeos dure redarguit, Matthaei 12. quia dicebant quod in Beelzebub eieceret daemonia, quod pertinebat ad iniurias Spiritus sancti. Et similiter cum diabolus ei dixit. Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me, quod ad iniuriā Dei perti-

2. 2. q. 168. ar. 1. ad. 2. & 4. & q. 188. ar. 3. ad. 1. & op. 19. c. 17.